

ΑΡΓΟΝΑΥΤΗΣ

ΕΤΟΣ 34^ο
ΑΡ. ΦΥΛΛΟΥ 271

ΜΗΝΙΑΙΟ ΔΗΜΟΣΙΟΓΡΑΦΙΚΟ ΟΡΓΑΝΟ
ΤΗΣ ΕΥΞΕΙΝΟΥ ΛΕΣΧΗΣ ΒΕΡΟΙΑΣ

ΣΕΠΤΕΜΒΡΙΟΣ 2022
ΣΤΑΥΡΙΤΕΣ 2022

ΣΥΝΑΝΤΗΣΗ ΕΚΛΕΚΤΩΝ ΦΙΛΩΝ ΤΗΣ ΛΕΣΧΗΣ

Την Παρασκευή 12 Αυγούστου 2022 μια μοναδική και ευχάριστη έκπληξη περίμενε τους Βεροίους που βρέθηκαν στο εξοχικό κέντρο Φλαμουριές, στα χαμηλά υψώματα της Καστανιάς στα δυτικά της πόλης.

Εκεί με πρωτοβουλία του π. αντιπροέδρου της λέσχης κ. Σπύρου Σάρρα παρακάθησαν από νωρίς το μεσημέρι μέχρι τις πρώτες βραδινές ώρες οι Γεώργιος Παρχαρίδης πρώην πρόεδρος της Παμποντιακής Ομοσπονδίας Ελλάδος και της Διεθνούς Συνομοσπονδίας Ποντίων Ελλήνων και καθηγητής καρδιολογίας του ΑΠΘ, ο Μιχάλης Μουρατίδης πρώην πρόεδρος των συλλόγων Ομοσπονδίας Αμερικής - Καναδά και του Συλλόγου "Βεργίνα" στο Τορόντο, ο πρώην πρόεδρος της Ευξείνου Λέσχης Βέροιας

Συνέχεια στην 6η σελίδα

Η ιστορία του μονοκέφαλου αετού του Πόντου

Από την αρχή το επίσημο έμβλημα των Κομνηνών της Τραπεζούντας ήταν ο δικέφαλος αετός, που ήταν και το σύμβολο της Βυζαντινής Αυτοκρατορίας των Παλαιολόγων.

Ο αυτοκράτορας όμως της Τραπεζούντας, Ιωάννης Β' (1280-1297), στη διάρκεια της επίσημης υποδοχής του στην Κωνσταντινούπολη (1282), υποχρεώθηκε από τον βυζαντινό αυτοκράτορα Μιχαήλ Παλαιολόγο να παρουσιαστεί μπροστά του με στολή δεσπότη και χωρίς τα επίσημα βυζαντινά εμβλήματα των αετών και τα πορφυρένια σανδάλια.

Αμέσως δε ύστερα από τις ευλογίες του γάμου με την Ευδοκία, ο Ιωάννης Β' τιμήθηκε με την άδεια του πεθερού του Μιχαήλ Παλαιολόγου να έχει τα αυτοκρατορικά εμβλήματα, αλλά με τον αετό μονοκέφαλο και όχι δικέφαλο.

Ο μονοκέφαλος όμως αετός, σαν σύμβολο δύναμης και σημασίας των Ελλήνων του Πόντου, διακρίνεται από τα πιο παλιά χρόνια, όπως φαίνεται στα νομίσματα της Σινώπης τον 4ο π.Χ. αιώνα.

Στα νομίσματα δε αυτά βλέπουμε πως ο αετός κοιτάζει προς το δεξί του

Συνέχεια στην 3η σελίδα

Ανακαίνιση ερειπίων στα χωριά της Σαντά

Τα χωριά της Σαντάς βρίσκονται μεταξύ των βόρειων επαρχιών της Τραπεζούντας και της Αργυρούπολης και θεωρείται ιστορικός και τουριστικός θησαυρός, στην ΒΑ Τουρκία.

Τα γνωστά χωριά μας στα υψώματα της Σαντάς χρειάζονται επείγουσα αποκατάσταση για να αναβιώσει η υπέροχη πολιτιστική μας κληρονομιά.

Ο Coşkun Erüz, πρόεδρος του Συνδέσμου για τη Διατήρηση Φυσικών και Ιστορικών Αξιών, είπε ότι εάν αποκατασταθούν περίπου 400 ιστορικά κτίρια στη Σαντά, θα συνεισφέρει σημαντικά στη φύση και τον πολιτιστικό τουρισμό.

Δηλώνοντας ότι τα ερείπια των χωριών εξαφανίζονται γρήγορα λόγω αδιαφορίας, ο Erüz είπε ότι η αποκατάσταση των χωριών της Σαντά που είναι ένας από τους χιλιάδες φυσικούς προστατευόμενους χώρους στην Τουρκία, είναι εξαιρετικά δύσκολη και θα χρειαστεί πολύς χρόνος για να γίνει με εθνικούς πόρους.

Ο οικισμός Σαντά είναι ένα από τα πιο σημαντικά φυσικά, ιστορικά και τουριστικά αξιοθέατα της περιοχής της Ανατολικής Μαύρης Θάλασσας. Ο ιστορικός οικισμός από την οθωμανική περίοδο έχει υπέροχο φυσικό τοπίο ανάμεσα στα βουνά και τα δάση σε υψόμετρο 800 έως 2.000 μέτρων στην κοιλάδα Yanbolu. Αν και ο Άγιος Βασίλης φαίνεται σαν οικισμός που

Συνέχεια στην 5η σελίδα

ΑΝΑΚΟΙΝΩΣΗ

Καλούμε τα μέλη και τους φίλους της Ευξείνου Λέσχης Βέροιας που διαθέτουν παλιά αντικείμενα - ενθύμια, κλπ που προέρχονται από τις αλησμόνητες ιδιαίτερες

πατρίδες μας στον Πόντο και επιθυμούν να τα διαθέσουν-δωρίσουν στη Λέσχη, προκειμένου να τα εκθέσουμε και να τα αναδείξουμε στη λαογραφική μας έκθεση.

Τηλ. επικοινωνίας: 6983503676 κ. Νίκος

ΑΡΓΟΝΑΥΤΗΣ ΜΗΝΙΑΙΑ ΕΦΗΜΕΡΙΔΑ ΤΗΣ ΕΥΞΕΙΝΟΥ ΛΕΣΧΗΣ ΒΕΡΟΙΑΣ

www.elverias.gr

ΙΔΙΟΚΤΗΣΙΑ - ΕΚΔΟΤΗΣ
ΕΥΞΕΙΝΟΣ ΛΕΣΧΗ ΒΕΡΟΙΑΣ
Λάμπ. Πορφύρα 1- Πανόραμα Βέροιας
Τηλ.: 2331072060 - Fax: 2331028356

Βέροια - Τ.Κ. 59132
Email: info@elverias.gr

Ιδρυτής
+ ΙΩΑΝΝΗΣ ΜΕΛΕΤΙΔΗΣ

ΔΙΕΥΘΥΝΤΗΣ
Ε.Λ.ΒΕΡΟΙΑΣ

ΥΠΕΥΘΥΝΟΙ ΥΛΗΣ
ΧΑΡΑΛΑΜΠΟΣ ΚΑΠΟΥΡΤΙΔΗΣ
ΝΙΚΟΛΑΟΣ ΤΟΥΜΠΟΥΛΙΔΗΣ

ΓΡΑΜΜΑΤΕΙΑΚΗ ΥΠΟΣΤΗΡΙΞΗ
ΜΑΡΙΑ ΣΑΛΟΝΙΚΙΔΟΥ

ΔΙΑΧΕΙΡΙΣΤΗΣ
ΕΥΞΕΙΝΟΣ ΛΕΣΧΗ ΒΕΡΟΙΑΣ

ΗΛΕΚΤΡΟΝΙΚΟΣ ΣΧΕΔΙΑΣΜΟΣ
ΕΠΙΜΕΛΕΙΑ ΚΑΙ ΕΚΤΥΠΩΣΗ
ΚΑΡΑΜΑΝΛΙΔΗΣ Ν. & ΣΙΑ Ο.Ε.
ΝΕΑ ΝΙΚΟΜΗΔΕΙΑ
ΤΗΛ. 23310 90339 - 90234

ΑΡΓΟΝΑΥΤΗΣ
Λ. Πορφύρα 1
591 32 - ΒΕΡΟΙΑ ΗΜΑΘΙΑΣ
Κωδικός 1000001

Η ΓΡΑΜΜΑΤΕΙΑ ΤΗΣ Ε.Λ. ΒΕΡΟΙΑΣ

Λειτουργεί καθημερινά πλην
Παρασκευής και Σαββάτου
από τις 17:00 έως τις 21:00.

ΧΟΡΗΓΟΙ ΕΠΙΚΟΙΝΩΝΙΑΣ

e-pontos.gr
pontostv.gr
verianet.gr
inveria.gr
alexandriamou.gr
24oresimathia.gr
pliroforiodotis.gr
laikoyra.gr
faretra.info
veriamou.blogspot.com
βεροιώτης.gr
alexandreia-gidas.gr
imathia-live.blogspot.com
blogspotantheia.com
ammosimathia.blogspot.com
idisi-gr.blogspot.gr
arive.gr
efxinospontos.gr

ΔΙΟΙΚΗΤΙΚΑ ΝΕΑ

27-08-2022

Χορός της νεολαίας της λέσχης με μουσική, φαγητό και ποτό μέχρι τις πρωινές ώρες στο Κομνήνιο Βεροίας.

ΥΠΕΥΘΥΝΟΙ ΤΜΗΜΑΤΩΝ 2022-23

Υπεύθυνος Τμημάτων από το Διοικητικό Συμβούλιο
Κοτίδης Ιωάννης τηλ. 6944-751972

Τμήματα Ποντιακών Χορών
Χοροδιδάσκαλος: Ιντζεβίδης Βαγγέλης: τηλ. 6984-860096

Παιδικά τμήματα και εφηβικό τμήμα ποντιακών χορών
Υπεύθυνοι:
Τογκουσίδου Ευαγγελία τηλ. 6973-550041
Κουρούκα Ζωή τηλ. 6970-434071

Τμήμα παραστάσεων ποντιακών χορών
Υπεύθυνοι: Κοτίδης Γιάννης, τηλ. 6944-751972
Χοροδιδάσκαλος: Ιντζεβίδης Βαγγέλης: τηλ. 6984-860096

Τμήμα ενηλίκων αρχαρίων ποντιακών χορών
Υπεύθυνος χοροδιδάσκαλος:
Παλασιδής Κυριάκος τηλ. 6978-116314

Τμήματα ποντιακής διαλέκτου
(Παιδικό τμήμα & τμήμα ενηλίκων)
Υπεύθυνος: Τουμπουλίδης Νικόλαος τηλ. 6983-503676
Δασκάλα: Μαχαίριδου Αναστασία τηλ. 6971-965678

Τμήμα θεάτρου (ενηλίκων)
Υπεύθυνος: Φωτιάδης Φιλοκτήμων τηλ. 6942-701788
Σκηνοθέτες: Τσαχουρίδης Λευτέρης

Τμήμα θεάτρου (παιδικό)
Υπεύθυνοι: Πουλτίδου Κική τηλ. 6945-160224
Κουβρακίδης Αντώνης τηλ. 6944-203567

Τμήμα εκμάθησης Νταουλίου και Κρουστών
Δάσκαλος: Ουσταμπασίδης Δημήτρης τηλ. 6946-464522

Τμήματα εκμάθησης Ποντιακής Λύρας
Δάσκαλος: Καλιτζίδης Χρήστος τηλ. 6940985757

Τμήμα εκμάθησης πνευστών μουσικών οργάνων
(γαβάλ - αγγείο)
Δάσκαλος: Φολίνας Βασίλης τηλ. 6948-943871

Τμήμα αιμοδοσίας
Υπεύθυνη: Χατζίδη Κατερίνα τηλ. 6974-174331

Τμήμα νέων για νέους και νέες από 18 έως 35 ετών
Υπεύθυνος: Χηκυριακίδης Γεώργιος τηλ. 6985-982015

Τμήμα Ιματιοθήκης
Υπεύθυνοι: Τογκουσίδου Ευαγγελία τηλ. 6973-550041
Παπαδοπούλου Όλγα τηλ. 6974-573257
Μιχαηλίδου Λένα

Μηνιαία Εφημερίδα της Ε.Λ.Β. «ΑΡΓΟΝΑΥΤΗΣ»
Υπεύθυνοι: Τουμπουλίδης Νικόλαος τηλ. 6983-503676
Καπουρτίδης Χαράλαμπος τηλ. 6973-556255

Ομάδα Χρήσης της Ιστοσελίδας της Ε.Λ.Β.
(www.elverias.gr)
Υπεύθυνοι: Τριανταφυλλίδης Χριστόφορος τηλ. 6946-335450
Χηκυριακίδης Γεώργιος τηλ. 6985-982015
Παρηγορίδου Φρειδερίκη

Γραμματεία:
Σαλονικίδου Μαρία τηλ. 2331072060

ΔΡΑΣΤΗΡΙΟΤΗΤΕΣ ΣΕΠΤΕΜΒΡΙΟΥ 2022

2/9/2022

Συμμετοχή της λέσχης με το χορευτικό της στον Τρίλοφο Ημαθίας για το 5ο Φεστιβάλ Παραδοσιακών χορών Δήμου Βέροιας

9-11/9/2022

Τριήμερη Εκδρομή στην Κέρκυρα με εμφάνιση του χορευτικού σε τοπική εκδήλωση

14/9/2022

Συμμετοχή μας με το χορευτικό σε παράσταση που θα γίνει στο Χώρο Τεχνών Βέροιας

25/9/2022

Κυριακή 6μμ- Έναρξη/Καλωσόρισμα νέων μελών και εγγραφές

ΑΠΟ ΤΟ ΗΜΕΡΟΛΟΓΙΟ ΜΑΣ ΤΟΥ 2017

ΕΛΕΝΗ ΣΑΡΡΑ

ΠΕΡΕΚ

Υλικά:

- φυλλωτά
- βιτάμ
- Γέμιση της αρεσκειας σας (αυγά, τυρί κιμά, κλπ.)

Εκτέλεση:

1. Αλοιφουμε το τηγάνι μας με βιτάμ
2. Βρέχουμε το φύλλο και το σπάμε στο τηγάνι
3. Αλοιφουμε και το φύλλο με λιωμένο βούτυρο
4. Τοποθετούμε τα υλικά της αρεσκειας μας (τυριά, κασέρια, αλλαντικά, λαχανικά)
5. Από πάνω βάζουμε το άλλο φύλλο, επίσης βρεγμένο.
6. Ψήνουμε από τη μια μεριά και το γυρνάμε από την άλλη να ψηθεί.

Οι Άγιοι του Πόντου

Η Αγία Νεομάρτυς Κασσάνδρα Μουρούζη - Υψηλάντη

Η Αγία Νεομάρτυς Κασσάνδρα Μουρούζη - Υψηλάντη η Τραπεζούντια, από τη γνωστή οικογένεια των Υψηλάντιδων, που ζούσε στην Τραπεζούντα όπου και μαρτύρησε 1η Αυγούστου 1677.

Τραπεζούντα, η πρωτεύουσα του Κράτους των Κομνηνών και ωραιότερη πόλη του Πόντου, το τελευταίο ανεξάρτητο Κράτος της Ρωμιοσύνης που καταλύθηκε από τους Οθωμανούς το 1461. Εδώ, κάτω από την Οθωμανική σκλαβιά ζουν δυο πανίσχυρες ελληνικές οικογένειες.

Η οικογένεια Μουρούζη και η οικογένεια Υψηλάντη.

Έχουν πολλά προνόμια από τους Οθωμανούς, ανεβαίνουν στα υψηλότερα σκαλοπάτια της διοίκησης του Κράτους, αποκτούν τίτλους κ.λ.π.

Βρισκόμαστε στο έτος 1600 μ. Χ. όταν 150 χρόνια μετά την Άλωση της Κωνσταντίνου Πόλεως, η κατάσταση στον ιστορικό Πόντο αλλάζει δραματικά για τους υπόδουλους Χριστιανούς με το νόμο του Σουλτάνου Μεχμέτ του 4ου.

Διώξεις, βίαιοι εξισλαμισμοί, τρομοκρατία.

Ο Πόντος υποφέρει. Η Τραπεζούντα καθημερινά γίνεται πεδίο βαρβαροτήτων.

Έτος από Χριστού 1677, 400 χρόνια πριν.

Στην πόλη της Τραπεζούντας κατοικούν πολλά

μέλη της οικογένειας Μουρούζη με Ποντιακή καταγωγή, βαθύπλουτοι και πανίσχυροι που αργότερα απόγονοι τους θα ιδρύσουν στο Φανάρι της Κωνσταντίνου Πόλεως τον κλάδο των Μουρούζη μεγάλων ευεργετών κ.λ.π., καθώς και μέλη της οικογένειας Υψηλάντη, πανίσχυρη φαμίλια με πριγκηπικούς τίτλους και δικό τους (με τουρκικό φερμάνι) Ποντιακό χωριό στην περιοχή Υψηλό, από εκεί το όνομα τους, λίγο έξω από την Τραπεζούντα.

Ο Ιωάννης Υψηλάντης στο λιμάνι της πόλης συγκρούεται με Οθωμανούς στρατιώτες που προσπαθούν να αποσπάσουν από γέρο Χριστιανό τα 2 μικρά κοριτσάκια, τις δχρονες εγγονούλες του που θέλει να τις πάει στην Κωνσταντίνου Πόλη.

Ο γέρος αντιστέκεται, παλεύει μαζί τους, αλλά οι Οθωμανοί είναι πολλοί.

Πάνω στην πάλη περνά από κει ο άρχοντας Ιωάννης, μπλέκει στον καυγά, σκοτώνει 2 Οθωμανούς στρατιώτες και βοηθά το γέρο να μπει στο καράβι και να φύγει με τις δυο εγγονούλες του.

Στην πάλη επάνω ο Υψηλάντης θα τραυματιστεί σοβαρά, καταφέρνει όμως να γυρίσει στο αρχοντικό του όπου παρά τις φροντίδες της 33χρονης συζύγου του Κασσάνδρας μετά από λίγο πεθαίνει.

Κασσάνδρα Μουρούζη - Υψηλάντη:

Στα 16 της χρόνια η αρχοντοπούλα Κασσάνδρα Μουρούζη, της τρανής οικογένειας, παντρεύτηκε στην γεννέτειρα της Τραπεζούντα τον Ιωάννη Υψηλάντη γόνου της εξ ίσου τρανής Ποντιακής οικογένειας των Υψηλάντιδων.

Τώρα στα 33 της μένει χήρα με τρία αγοράκια, τους Κωνσταντίνο, Δημήτριο και Εμμανουήλ κι έχει να αντιμετωπίσει την Τούρκικη δικαιοσύνη μιας και το Κοράνι αναφέρει ρητά πως αν ένας Γκισούρης καταδικαστεί σε θάνατο και δεν συλλαμβάνεται τότε στη θέση του θα καταδικαστεί ο σύνευνος του.

Με δυο λόγια εφόσον ο Ιωάννης Υψηλάντης πέθανε, για τους φόνους των Οθωμανών στρατιωτών θα σκότωναν την γυναίκα του Κασσάνδρα.

Στην αρχή, η χήρα πλέον Κασσάνδρα κρύβεται μαζί με τα τρία αγοράκια της σε συγγενικά σπίτια.

Μα οι Οθωμανοί διώκτες της καίνε το αρχοντικό της, καίνε ολόκληρο το χωριό Υψηλό και επιμένουν να κάψουν κι άλλα Ποντιακά χωριά αν δεν παραδοθεί η αρχόντισσα Κασσάνδρα.

Η Κασσάνδρα για να σώσει τον Ορθόδοξο λαό στέλνει τα αγοράκια της σε συγγενή της και παραδίδεται στον πασά της Τραπεζούντας.

Εκεί της ζητούν να προσκυνήσει το κοράνι, δηλαδή, να γίνει μωαμεθανή για να γλυτώσει το θάνατο.

Η Κασσάνδρα αρνείται.

Φρικτά τα βασανιστήρια της ώσπου να έρθει ο μαρτυρικός υπέρ θρησκείας και πατρίδας θάνατος της.

Ημέρα Μαρτυρίου της Αγίας Κασσάνδρας η 1η Αυγούστου, ημέρα που όχι, δεν τιμάται η μνήμη της την ημέρα του μαρτυρίου της αλλά τον Ιούνιο στην εορτή των Αγίων Πάντων.

Η Αγία Κασσάνδρα, Αγία ξεχασμένη από όλους, χωρίς δική της μέρα μνήμης, χωρίς ούτε ένα ζωκλήσι επ'ονόματι της. Και κάτι ακόμα άγνωστο στους περισσότερους από εμάς.

Η Αγία Κασσάνδρα, Νεομάρτυρας της Ορθοδοξίας από την Τραπεζούντα του Πόντου την καρδιά για αιώνες του Ποντιακού Ελληνισμού, υπήρξε από τον γιό της Κωνσταντίνο η προ-προ γιαγιά του πριγκηπα Αλεξάνδρου Υψηλάντη, δηλαδή η Αγία είχε disέγγονο τον θρυλικό Αλέξανδρο Υψηλάντη που με συμβοηθούς τους αδελφούς του Δημήτριο, Νικόλαο και Γρηγόριο πρωτοστάτησε στον απελευθερωτικό αγώνα της ελευθερίας από τον Τούρκικο ζυγό στην επανάσταση του 1821.

ΠΗΓΗ: Εκκλησία on line

Η ιστορία του μονοκέφαλου αετού του Πόντου

Συνέχεια από την 1η σελίδα

πτερό. Για αποδείξεις παρουσιάζουμε τα παρακάτω:

Τα 4 αργυρά νομίσματα της Σινώπης στον 4ο π.Χ. αιώνα. που βρίσκονται στο Βρετανικό Μουσείο στο Λονδίνο, όλα δείχνουν τον αετό με κεφάλι του βλέποντας προς τη δεξιά φτερούγα. (όπως φαίνεται στην παράσταση που δημοσιεύουμε).

Τα αργυρά νομίσματα της Σινώπης στον 4ο αιώνα π.Χ., που βρίσκονται στο Νομισματικό Μουσείο στην Αθήνα, δείχνουν τον αετό να κοιτάζει προς το δεξί φτερό του.

Στο βιβλίο του Ντέβιντ Τάλμποτ Ράις «The Church of Hagia Sophia at Trebizond» που εκδόθηκε το 1968 στην Αγγλία, και στη σελίδα 118, υπάρχει η ολόσωμη τοιχογραφία του αυτοκράτορα Μανουήλ Α' που ίδρυσε την Αγία Σοφία στην Τραπεζούντα γύρω στα 1250. Η τοιχογραφία αυτή, σε κανονικό μέγεθος ανθρώπου, βρισκόταν μέχρι το 1850 στην Αγία Σοφία. Από τότε έχει εξαφανιστεί.

Στην τοιχογραφία αυτή και στα βασιλικά ενδύματα του αυτοκράτορα Μανουήλ Α' υπάρχουν πάνω από 15 αετοί με τα κεφάλια τους βλέποντας προς το δεξί τους φτερό.

Όλοι οι τόμοι του Αρχείου Πόντου έχουν στο εξώφυλλο ένα νόμισμα της Σινώπης στον 4ο αιώνα π. Χ. που δείχνει το κεφάλι του αετού να έχει κλίση προς τη δεξιά του φτερούγα.

Στο Λεύκωμα του 1961 με τον τίτλο «1461 - 1961

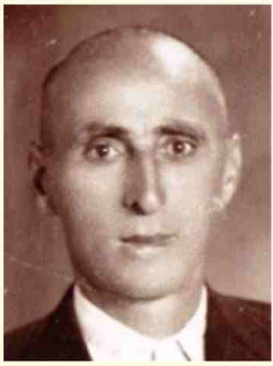
Μνήμη Αυτοκρατορίας Μεγάλων Κομνηνών» της Επιτροπής Ποντιακών Μελετών των Αθηνών, οι αετοί έχουν κλίση των κεφαλιών τους προς τους δεξιούς τους ώμους.

Η σφραγίδα και τα χαρτοφάκελα της Επιτροπής Ποντιακών Μελετών των Αθηνών, από την ημέρα της ιδρύσεως της (1927), έχει τον αετό βλέποντας προς τη δεξιά του φτερούγα.

Ο αετός των Κομνηνών της Τραπεζούντας στο ηρώο των Ποντίων στην Καλλιθέα των Αθηνών κοιτάζει προς το δεξί του φτερό.

Συμπέρασμα: Στην αρχαιότητα και στην εποχή των Κομνηνών της Τραπεζούντας οι Έλληνες Πόντιοι είχαν για έμβλημα τους τον μονοκέφαλο αετό, με το κεφάλι του κοιτάζοντας προς το δεξί φτερό του.

Κωνσταντίνος Χιονίδης
Καθηγητής ιατρικής Πανεπιστημίου Βοστώνης

Συνέχεια από το προηγούμενο τεύχος

Ο ΠΟΝΤΟΣ ΑΝΑ ΤΟΥΣ ΑΙΩΝΑΣ

Ευστάθιου Αθανασιάδη - Τσαντεκίδη (από το ομώνυμο έργο του Γεροστάθη)

Τά χωριά της περιφέρειας

Μετά τό τέλος του πολέμου του 78 εγκαταστάθηκαν στο τουρκικό χωριό Αλχασέν (Αλχασόν κατά τους Έλληνες) μερικές οικογένειες από τη Σαντά, τά Σούρμενα και την Κερασούντα στά 1917 είχε 200 οικογένειες (κατά Ι. Καλφόγλου) μέ 1.500 ψυχές.

Όρτά-πατομ

Πίσω από τό Αλχασιέν υπήρχε τό χωριουδάκι Όρτά-πατομ, όπου στά 1882 εγκαταστάθηκαν λίγες οικογένειες. Στά 1917 είχε 16 οικογένειες μέ 80 ψυχές.

Κόρολις-Τάβι

Στά 1879 εγκαταστάθηκαν μερικές οικογένειες· στά 1917 είχε 16 οικογένειες μέ 100 ψυχές.

Τάκβα (Τάκοβα)

Σέ απόσταση μιās ώρας από τό σταθμό Κομπουλέτ είχαν εγκατασταθεί στά 1881 αρκετές οικογένειες από τη Σαντά· σ'αυτές προσετέθησαν λίγες και από τά Σούρμενα και την Ούζη. Στά 1917 είχε 130 οικογένειες μέ 800 ψυχές.

Άτσκουα (Άσκοβα)

Σέ απόσταση μιáμισης ώρας από τό σταθμό Τσάκβα, συστήθηκε στά 1882 από Σανταίους, οί οποίοι στά 1917 ήταν 100 οικογένειες μέ 750 ψυχές.

Κβήρηκα (Κούρηκα)

Σέ απόσταση μιáμισης ώρας από τό σταθμό Κομπουλέτ συστήθηκε στά 1885 από Σανταίους, οί οποίοι στά 1917 ήταν 80 οικογένειες μέ 500 ψυχές.

Καλλιέργεια

Τά χωριά αυτά στά πρώτα χρόνια υπόφεραν διότι, έπρεπε νά ξεχερώσουν δασώδεις εκτάσεις γιά νά σπεύρουν καλαμπόκι μέ φαργύ τσαπί· γι'αυτό πολλοί ξενιτεύονταν εξασκώντας τό προγονικό τους επάγγελμα του κτίστη, υπεργολάβου και μικροεργολάβου· έφευγαν τό Πάσχα και γύριζαν τά Χριστούγεννα.

Όταν όμως ή Ουτέλνι- Ουμένιγε ίδρυσε εργοστάσιο τσαγιού μεταξύ Τσάκβας και Άτσκουας και ξεχέρωσε μεγάλες εκτάσεις γιά φύτευση τσαγιού, πολλοί από τά χωριά, Άτσκουα, Τάκβα και Κβήρηκα εργάζονταν ως εργάτες και άλλοι ως υπάλληλοι στην καλλιέργεια και συγκομιδή τσαγιού. Μόλις δέ έμαθαν την καλλιέργεια, φύτευσαν και αυτοί από 5-10 στρέμματα τσαγιού και μανδαρινιάς. Στην Κβήρηκα ή καλλιέργεια δέν επρόκοψε. Η οικονομική κατάσταση βελτιώθηκε και παράτησαν την ξενιτιά, διότι μόλις μάζευαν τά φύλλα του τσαγιού, τά μετέφεραν στο εργοστάσιο και έπαιρναν την αξία του· τά δέ μανταρινία πουλούσαν στην ελεύθερη αγορά.

Έτσι είχαν τά πράγματα ως τό 1917 όποτε έγινε ή Ρωσική επανάσταση·τότε στρατεύματα Γεωργιανικά και ένα τάγμα Έλλήνων του τύπου (Έλλήνσκι πόλκ) κατέλαβε τά προς την Τουρκία σύνορα.

Η Τουρκία αφού ώπλίσθηκε μέ τόν εγκαταλελειμένο (βαρύ και έλαφρύ) και χόρτασε τόν στρατό της από τούς σωρούς των αλεύρων και των άλλων εφοδίων πήρε την απόφαση νά καταλάβει την περιφέρειαν Βατούμ και Κάρς πού ανήκαν μιά φορά στην Τουρκία.

Στην επίθεσή τους του Μαρτίου 1918 οί Γεωργιανοί δέν μπόρεσαν νά κρατηθούν και οί μέν Έλληνες διελύθησαν και πήγαν στά σπίτια τους, οί δέ Γεωργιανοί υποχώρησαν στον μικρό ποταμό Τσολόκ (μεταξύ των σταθμών Κομπουλέτ και

Νατανέπ), παραπλεύρως του όποιου κατασκεύασαν σιδηροδρομική γραμμή γιά τεθωρακισμένη άμαξοστοιχία. Δεξιά και άριστερά του ποταμού ήταν τέλματα πολλά. Οί Τούρκοι μέ τόν έλαφρό όπλισμό τους μπήκαν στά τέλματα γιά νά περάσουν τόν ποταμό· όταν έφθασαν σέ απόσταση βολής, ή τεθωρακισμένη άμαξοστοιχία τούς θέρισε κυριολεκτικά· από ένα σύνταγμα πού πέρασε από την Τάκβα όταν πήγαινε στο μέτωπο, εκείνοι πού γύρισαν δέν ήταν περισσότεροι από 300. Έτσι ό ποταμός αυτός έμεινε ως σύνορο Τουρκίας και Γεωργίας. Οί Τούρκοι δέν έκαμαν λεηλασίες και φόνους, όπως τούς περιμέναμε.

Τά Έλληνικά χωριά εκτός από την Άτσκουα δέν μετακινήθηκαν και δέν έπαθαν καμία ζημιά·οί κάτοικοι της Άτσκουας πήραν μερικά πράγματά τους και έφυγαν στη Γεωργία και όχι μόνο ή περιουσία πού εγκατέλειψαν λεηλατήθηκε, αλλά και 12 παιδιά τους από τό Έλλήνσκι Πόλκ σκοτώθηκαν από τούς ντόπιους Τούρκους.

Μέ την λήξη του πολέμου ή Αγγλία κατέλαβε την περιφέρεια Βατούμ εις τό τέλος του 1918 κατά την κατοχή της έδωσεν εργασία στους εργάτες και στους πρόσφυγες· και οί γεωργοί πουλούσαν τά προϊόντα τους σέ καλή τιμή και γενική ήταν ή ευημερία.

Η Αγγλία έδωσε και κάποια αυτοδιοίκηση στον τόπο·τότε οί ντόπιοι πού είναι Γεωργιανοί άλλαξοπιστήσαντες ζήτησαν νά στρατολογήσουν και τούς Έλληνες έναντίον των Γεωργιανών τόν Απρίλιο του 1920. Οί αντιπρόσωποι των χωριών αναφέρθηκαν στην έθνοσυνέλευση του Πόντου, πού συνήλθε στο Βατούμ στις 25 του Μαρτίου 1919 ή όποία τους συνεβούλευσε νά αποταθούν στις Αγγλικές αρχές. Στις Αγγλικές αρχές είπαν ότι είναι πτωχοί άργότες, ότι έχουν νά φροντίσουν γιά τόσους πρόσφυγες συγγενείς τους, ότι θέλουν νά κρατήσουν ουδέτερότητα και ζητούν την προστασία τους. Οί Αρχές τούς συνεβούλευσαν νά έμμείνουν στην έως τότε τακτική τους και νά μείνουν ήσυχοι στους δέ ντόπιους σύστησαν νά μήν τούς πειράξουν. Οί αντιπρόσωποι των χωριών παρουσιάσθηκαν και στον Σκέφερην της Έλληνικής Αποστολής μαζί μέ τόν πρόεδρο της Έθνοσυνέλευσης Ιασωνίδη και τόν πρόεδρο του Έθνικού Συμβουλίου Ιωαννίδη, ανέφεραν τίς πιέσεις από τούς ντόπιους και ζήτησαν νά μεταναστεύσουν στην Ελλάδα. Ο Σκέφερης τούς είπεν ότι οί Αγγλικές Αρχές πήραν μέτρα προστασίας τους και ότι προς τό παρόν αποκλείεται ή μετανάστευσή τους, διότι θά προτιμηθούν οί Καρσιώτες.

Αφού έγινε ή συνθήκη ειρήνης οί Αγγλοι έφυγαν, διότι ή περιφέρεια Βατούμ επεδικάσθη στη Δημοκρατία της Γεωργίας. Η κυβέρνηση της Γεωργίας άπετελείτο από άκραιφνείς σοσιαλιστές (Τσερετελλί, Τσχεϊτσε, Τσχεγκέλι, Ζορτάνια και ό σημερινός πρόεδρος της ΕΔΑ Πασαλίδης). Η πρώτη διαταγή τους ήταν νά μή μείνει ούτε σπιθαμή ακαλλιέργητη. Έκαστος δικαιούται νά καλλιεργή όποιαδήποτε γή πού θά έμμενεν ακαλλιέργητη. Έδωκαν και έλευθερία στους μετανάστες νά κανονίζουν τά καθ' έαυτούς σύμφωνα μέ τίς έθνικές τους παραδόσεις. Επέτρεψαν την τελεία έθνικοποίηση των σχολείων·οί έρασιτέχνες και θεατρόφιλοι ίδρυσαν δραματικό σύλλογο στο Βατούμ. Οργάνωσαν έθνικιστικές οργανώσεις γιά προστασία των άδικουμένων όμοεθνών και των προσφύγων.

Ο Έπιθεωρητής του δημοτικού σχολείου του Κομπουλέτ έπροσκάλεσε τόν υποφαινόμενο πού ήταν τότε διευθυντής του τετραταξίου δημοτικού σχολείου Τάκβας και του είπε: Συνάδελφε ξέρετε ότι ή περιφέρειά μας υπάγεται στη Γεωργιανή Δημοκρατία. Η κυβέρνηση μας όχι μόνο δέν θά φέρει κανένα εμπόδιο στην ανάπτυξή σας αλλά και θά σάς συνδράμει τό κατά δύναμιν· αν δέ θά υπάρχουν αρκετά παιδιά ώστε νά δικαιολογείται εκ των πραγμάτων ή

ίδρυση Γυμνασίου Έλληνικού ή κυβέρνησή μας θά τό ιδρύσει.

Έσείς θέλετε νά εξακολουθείτε εργαζόμενος στο σχολείο της Τάκβα;

-Αυτό είναι τό επάγγελμα και ή αποστολή μου, απάντησα.

-Από τη στιγμή αυτή εισθε διορισμένος.

Και μέ διόρησε χωρίς αιτήσεις και χαρτόσημα και όρκωμοσίες και άλλα χαρτιά, τά όποια ή Έλληνική γραφειοκρατία άπαιτεί.

-Μήπως και οί άλλοι συνάδελφοι θέλουν νά εργασθούν;

-Βέβαια, του είπα, και τό ξαίρω.

-Πές τους πώς και αυτοί είναι διορισμένοι.

Δυστυχώς οί Μπολσεβίκοι δέν έβλεπαν μέ καλό μάτι την πρόοδο της Γεωργίας·δέν ήταν συμφέρον τους νά την αφήσουν ελεύθερη νά εφαρμόσει τό σοσιαλιστικό πρόγραμμα και νά δούν ποίο από τά δύο συστήματα (σοσιαλιστικό και κομμουνιστικό) θά έχει μεγαλύτερες προόδους, διότι ήξεραν ότι οί σοσιαλιστές της Γεωργίας θά είχαν μεγαλύτερες προόδους γι'αυτό τό Μάρτιο του 1921 χωρίς καμία αιτία κήρυξαν τόν πόλεμο. Οί Γεωργιανοί μολονότι πολέμησαν μέ γενναιότητα, δέν ήτο δυνατό νά αντισταθούν στο Ρωσικό χείμαρρο και υπέκυψαν.

Αφού κατέλαβαν όλη τη Γεωργία και επνιξαν κάθε φιλελεύθερη κίνηση, εξόρισαν τούς ξενούπηκούς στο Ουζμπεκιστάν, Καζακστάν ως τά σύνορα της Κίνας. Έπειτα εξόρισαν τούς ιερείς, ψάλτες, επιτρόπους και κάθε άτομο στο όποιο είχαν κάποια ύποψία. Δυστυχώς δέν εξόρισαν μόνο αλλά έκαμαν και εκτελέσεις. Ο Βασ. Αμοιρίδης από την Τάκβα είχε 5 παιδιά ό μικρότερος ήταν ύφυπουργός της Δημοκρατίας της Άτζαρας, οί δέ άλλοι υπάλληλοι του εργοστασίου του τσαγιού. Ο μικρότερος εξετελέσθη ως Τροτσκιστής, οί δύο άμέσως μεγαλύτεροι του εξετελέσθησαν ως σαμποταριστές·διότι δέν έφρόντισαν νά αδειάσουν εγκαίρως μερικά σακκιά από χλωρά φύλλα τσαγιού και άναψαν, οί δέ άλλοι δύο καθώς και ό πατέρας τους πέθαναν από τίς στεναχώριες.

Στά χωριά αυτά ή τρομοκρατία ήταν τέτοια, ώστε φοβούνταν νά γράψουν στους γονείς τους πού ήταν έδώ, ή Ευτυχία Καπασακαλίδου έγραψε στην μάνα της έδώ στην Καστανιά: αν θέλετε τό καλόν έμούν μή γράφτετέ μας· και αυτό εξακολουθεί και σήμερα μ'όλες τίς διακηρύξεις του Χρυσούφ· και σήμερα όταν θέλομε νά γράφομε στην Τάκβα, στέλνομε τό γράμμα στο Τασκέντι όπου έχομε γνωστούς, εκείνοι τό στέλνουν στην Τάκβα, παίρνουν την απάντηση και μās την ταχυδρομούν. Όσο γιά την οικονομική κατάσταση των χωριών αυτών σημειώνουμε ότι ήταν οί ευτυχέστεροι από όλους τούς Ποντίους. Διότι: ή Ρωσία ξοδεύει κατ'έτος μεγάλες ποσότητες τσαγιού· από την Κίνα ήταν δύσκολο νά τό προμηθευτεί, εξ'αίτίας του εμφύλιου πολέμου της Κίνας· βοήθησε λοιπόν παρά πολύ τά χωριά αυτά νά επεκτείνουν την καλλιέργεια ως τά φρύδια των βουνών·δέν έκαμε διάκριση όμαλών και άνωμάλων, προσηλίων και άνηλίων. Κατασκεύασαν και εργοστάσιο μέσα στην Τάκβα πού παραλαμβάνει, κατεργάζεται, πακετάρει και αποστέλλει εις τό έσωτερικό τό τσάι. Κατασκεύασε και εργοστάσιο πού παραλαμβάνει τό γάλα, τό παστεριώνει, τό βάζει σέ φιάλες και τό αποστέλλει στο Βατούμ γιά κατανάλωση. Άς πούμε και του στραβού τό δίκαιο· και στά γράμματα έδωσε μεγάλη ώθηση· τά περισσότερα παιδιά των φτωχών έγιναν έπιστήμονες και τεχνίτες.

(συνεχίζεται στο επόμενο τεύχος)

Ανακαίνιση ερειπίων στα χωριά της Σαντά

Συνέχεια από την 1η σελίδα

χρησιμοποιείται ως οροπέδιο τους καλοκαιρινούς μήνες, ήταν ένα σημαντικό χωριό με τροχόσπιτα και μεταλλεία με 13 γειτονιές και πληθυσμό άνω των 5.000 κατοίκων κατά την οθωμανική περίοδο. Περισσότερα από 400 σπίτια, καταστήματα, σχολεία, εκκλησίες και σιντριβάνια έχουν επιβιώσει μέχρι σήμερα, είπε ο Erüz.

Δηλώνοντας ότι η Σαντά ήταν ένας οικισμός του οποίου ο πληθυσμός ήταν πάνω από 5.000 το 1800, με τη μετανάστευση των γύρω ορυχείων μετά το 1700, ο Erüz είπε: «Μετά το 1850, λόγω του κλεισίματος των ορυχείων, της ανεργίας και της εσωτερικής αναταραχής, ένα σημαντικό μέρος της ο πληθυσμός μετανάστευσε από τη Σάντα στην Τραπεζούντα και τα χωριά της, σε άλλες επαρχίες και ακόμη και εκτός της χώρας. Με τη συμφωνία ανταλλαγής πληθυσμού Ελλάδας-Τουρκίας του 1923, περίπου 1.000, που όλοι ήταν Ορθόδοξοι Χριστιανοί, μετανάστευσαν στην Ελλάδα μέσω του λιμανιού της Τραπεζούντας. Τα εδάφη και τα ακίνητα του Άγιου Βασίλη, τα οποία εκκενώθηκαν πλήρως μετά την ανταλλαγή, καταχωρήθηκαν στο ταμείο».

Για την ικανοποίηση τόσο των κατοίκων όσο και των επισκεπτών, θα πρέπει να ετοιμαστεί επείγοντως το Σχέδιο Ανάπτυξης Διατήρησης και ο Οδηγός Κατασκευής για τη Σαντά. Περίπου 300 ιστορικά κτίρια στους προστατευόμενους οικισμούς του Σάντα έχουν μεγάλες δυνατότητες να έρθουν στη φύση και τον πολιτιστικό τουρισμό εάν αποκατασταθούν», πρόσθεσε.

Περιμένουμε με ανυπομονησία τις ενέργειες και το πραγματικό ενδιαφέρον του τουρκικού κράτους για να μην χαθεί η ιστορία τριών χιλιάδων χρόνων που άφησαν στην Ανατολική Ελλάδα οι παππούδες μας.

ΕΥΧΕΣ

Το Διοικητικό Συμβούλιο της Ευξείνου Λέσχης Βέροιας και τα μέλη της εκφράζουν τις θερμότερες ευχές για βίον ανθόσπαρτον και ανέφελον στον π. πρόεδρο της νεολαίας μας κ. Αθανάσιο Μορφίδη και την π. υπεύθυνη παιδικών τμημάτων κ. Ελπίδα Κιατικίδου, οι οποίοι στις 31 Ιουλίου 2022 ενώθηκαν ενώπιον Θεού και ανθρώπων με τα δεσμά του γάμου.

ΝΑ ΖΗΣΕΤΕ

Γράφει ο Γιώργος Χειμωνίδης

ΚΑΤΑΡΕΣ

Οι Πόντιοι προγονοί μας πίστευαν ότι αν για οποιονδήποτε λόγο καταριόταν κάποιον θα μπορούσε αυτός να κακοπάθει. Πίστευαν ακόμη ότι οι κατάρες αντλούσαν την δύναμή τους από τη «Θεία δίκη» η οποία ήταν πάντα παρούσα, παρακολουθώντας τις πράξεις των ανθρώπων με άγρυπνο βλέμμα και επενέβαινε κάθε φορά για να βοηθήσει αυτούς εναντίον των οποίων λέγονταν ώστε να αρθούν οι αδικίες, να αποδοθεί δικαιοσύνη και να αποκατασταθεί η ηθική τάξη.

Πίστευαν επίσης πως ήταν πολύ ισχυρές και επικίνδυνες οι κατάρες των γονιών προς τα παιδιά τους, των ηλικιωμένων προς τους νεότερους και των κληρικών προς όλους τους λαϊκούς. Αντίθετα ότι δεν είχαν σχεδόν καμία δύναμη οι κατάρες των μικρών προς τους μεγαλύτερους και κυρίως των παιδιών προς τους γονείς τους.

Τέλος πίστευαν ότι οι κατάρες είχαν τη δύναμη να προκαλέσουν ζημιά σε όλα τα μέλη μιας οικογένειας έστω και αν ένα μόνο από εκείνα έκανε τη συγκεκριμένη αδικία. Το τελευταίο το στήριζαν στα γεγονότα αφανισμού πολλών μελών μιας οικογένειας από ανίατα και μεταδοτικά νοσήματα για τα οποία την εποχή εκείνη πολύ λίγα πράγματα γνώριζαν. Στις κατάρες απέδιδαν ακόμη και ορισμένα ατυχήματα τα οποία προκαλούσαν ζημιές και αναπηρίες στους παθόντες.

Ορισμένες από τις κατάρες προέρχονται από την αρχαιότητα άλλες από προλήψεις και άλλες από συμπτώσεις.

Τέτοιες κατάρες ήταν:

Ας σο Θεόν να εβρίκ'ς από = Από το Θεό να το βρεις.

Να πας και να μη κλώσκεισαι = Να πας και να μη γυρίσεις, δηλαδή να πας στον αγύριστο.

Ψωμίν να μη χορτά'εις = Ψωμί να μη χορτάσεις, μεταφορικά από ατυχίες που θα σου συμβούν στο μέλλον να είσαι πάντα φτωχός.

Να τσακούνταν τα χέρια σ' = Να σπάσουν τα χέρια σου.

Να σέπεσαι σα κρεβάτια = Να σαπίσεις μέσα στα κρεβάτια, από αναποδιές και διάφορα ατυχήματα να είσαι συνεχώς στα κρεβάτια- άρρωστος, κ.α.

Σημειώσεις:

Τσακούνταν = Αόριστος του ρήματος τσακόομαι-τσακούμαι. Ηχοποιημένη λέξη την οποία έκανε ο πόντιος από τον ήχο ζτσάκκ τον οποίο κάνει το ξύλο που σπάζει.

Κλώσκεισαι = γυρίζεις, ρήμα από το κλώθω= γυρίζω, επιστρέφω.

Σέπεσαι = σαπίζεις, αποτέλεσμα της ακινησίας απόμου που βρίσκεται μεγάλο χρονικό διάστημα στα κρεβάτια άρρωστος.

ΑΠΕΥΧΕΣ = ΑΝΤΙΚΑΤΑΡΕΣ

Οι πρόγονοί μας πίστευαν πως οποιαδήποτε «απευχή» ήταν ένα είδος εξορκισμού και λειτουργούσε σαν μια ευχή εναντίον της οποιασδήποτε κατάρας με σκοπό να την αποδυναμώσει, να την απομακρύνει και τελικά να την αποτρέψει. Άρα την οποιαδήποτε απευχή θα μπορούσαμε να την χαρακτηρίσουμε «αντικατάρ».

Τις απευχές συνήθως τις πρόφεραν ψιθυρίζοντας την στιγμή που άκουγαν μία συγκεκριμένη κατάρ».

Πολλές φορές όμως τις πρόφεραν μεγαλόφωνα πιστεύοντας πως έτσι αυτές αποκτούσαν μεγαλύτερη δύναμη ώστε ευκολότερα θα απέτρεπαν και θα εξαφάνιζαν το κακό το οποίο είχαν μέσα τους οι κατάρες.

Πάντα όμως όταν πρόφεραν μία απευχή, δηλαδή μία αντικατάρ»

έκαναν με το χέρι τους το σχήμα του σταυρού, το λεγόμενο ποντιακά «σταύρωμαν» ή το συμβολικό φτύσιμο της «βασκανίας» και πολλές φορές και τα δύο μαζί.

Τέτοιες απευχές ήταν:

Α σο στόμας και σον κόφλες = από το στόμα σου και στον κόρφο σου. (στους κόρφους σου-στις μασχάλες σου και μεταφορικά στον εαυτό σου). Άρα ότι είπες σε βάρος μου, όποια κατάρ» και αν ανάφερες για μένα να στραφεί εναντίον σου και να βλάψει εσένα και όχι εμένα.

Κωφά τ' ωτία π' ακούνε = κουφά τα αυτιά που ακούνε, δηλαδή κουφά ήταν τα αυτιά την ώρα που λέχθηκε η συγκεκριμένη κατάρ», γι' αυτό δεν θα υπάρξει κίνδυνος να κακοπάθουμε.

Όταν κάποιος ανέφερε ότι είδε ένα όνειρο άσχημο, φοβούμενοι μήπως αυτό επαληθευτεί, τότε αμέσως έλεγαν τη φράση: «Εξ' και μακρά και εφτά ρακάν ια 'πιδευαστά» δηλαδή «Εξω από εδώ και μακριά και εφτά ράχες βουνών μακριά» άρα αυτό που ειπώθηκε είναι πολύ μακριά από εμάς και άρα δεν μπορεί να μας βλάψει.

Σημειώσεις:

Κόφλες, ο = ο κόρφος, η μασχάλη του χεριού

Ωτία, τα = τα αυτιά (από το ότα)

'πιδευαστά = περασμένα (από το επιδιαβαίνω= περνά και φεύγω- περνά και απομακρύνομαι)

ρακάν ια= ράχες και μεταφορικά βουνά

Όπου (χ) βαθύ σίγμα όπως π.χ.

α) ραχία= ρασσία= ράχες

β) χέρ' ια= σέρ= το χέρι

Και όπου υπογραμμισμένο τμήμα λέξης μια συλλαβή π.χ.

α) στούδ ια = στού-δια και όχι στού-δι-α

β) χέρ ια = χέ-ρια και όχι χέ-ρι-α.

Ο Πόντος στην μυθολογία

Η σημερινή Τουρκία, αν θέλει να λέγεται ευρωπαϊκή χώρα, μια και κόπτεται να γίνει μέλος της Ευρωπαϊκής Ένωσης, οφείλει να ακολουθήσει το γερμανικό παράδειγμα. Να παραδεχτεί τις πολυάριθμες γενοκτονίες που διέπραξε και διαπράττει. Να ζητήσει συγγνώμη γι' αυτές και να δώσει εγγυήσεις στην ανθρωπότητα και

στον εαυτό της ότι δεν θα τις επαναλάβει. Μόνο έτσι θα ελευθερώσει την ψυχή και τη συνείδηση των νέων τουρκικών γενεών από τα υπόκωφα συμπλέγματα που την κατατρέχουν και την εμποδίζουν να αφομοιώσει ουσιαστικά τις μεγάλες αξίες του ευρωπαϊκού πολιτισμού.

Το Ελληνικό Κοινοβούλιο οφείλει να συγκροτήσει διακοινοβουλευτική επιτροπή και σε συνεργασία με τα πανεπιστημιακά Ιδρύματα, τα προσφυγικά Σωματεία και τους άλλους λαούς της Μικράς Ασίας, που υπέστησαν ανάλογες γενοκτονίες, να προωθήσει το ζήτημα της αναγνώρισης των γενοκτονιών.

Η γραμμή της ελληνικής αντίστασης στο σύγχρονο τουρκικό επεκτατισμό αρχίζει από την αναγνώριση της ποντιακής γενοκτονίας.

Η καταγραφή των ντοκουμέντων γενοκτονίας από αυτόπτες μάρτυρες.

Με αφορμή την προέλαση των ρωσικών στρατευμάτων και την στρατοπέδυσή τους στις παραλιακές περιοχές του Χαρισιώτη ποταμού, λίγο έξω από την Τρίπολη, και μεσογειακά στη Χερίανα, οι Νεότουρκοι εκμεταλλεύτηκαν την ευκαιρία να απαλλαγούν από την παρουσία των επικίνδυνων και ενοχλητικών Ελλήνων των πλουσίων περιοχών της Τρίπολης και Κερασούντας. Προβάλλοντας ως αιτιολογία να προλάβουν τυχόν συνεννόηση των χριστιανών με τους Ρώσους αποφάσισαν να θέσουν σε εφαρμογή το καταχθόνιο σχέδιο της απομάκρυνσης των Ελλήνων για στρατιωτικούς λόγους.

Στις 3/16 Νοεμβρίου 1916 άρχισαν τους εκτοπισμούς των Ελλήνων της περιοχής Τρίπολης. Η Τατιάνα Γκρίτση - Μιλλιέξ, που αξιοποίησε τα χειρόγραφα των Χατζηγιώργη Δημητριάδη και Μιλτιάδη Λαγγίδη, στο βιβλίο της "Η Τρίπολη του Πόντου" γράφει: "Στις 8 Νοεμβρίου ανακοινώθηκε το

φιρμάνι, στις 13 τοιχοκολλήθηκε, κι ίσαμε τις 16 έπρεπε όλος ο πληθυσμός της Τρίπολης να έχει εγκαταλείψει σπίτια, χωράφια και πλεούμενα. Ο λαός της Τρίπολης έπρεπε να έχει θάψει εκεί που κοιλοπόνεσε, εκεί που μόχθησε, εκεί που χάρηκε κι αγάπησε την καρδιά του, τη μεγάλη καρδιά ενός μικρού πληθυσμού που ακολούθησε στητός ανίκητος, την πίστη και την πατρίδα του.

Είκοσι πέντε μέρες κράτησε το μαρτύριο της διαδρομής του λευκού θανάτου. Στις 9 Δεκεμβρίου ανακοινώθηκε επίσημα στους εκτοπισμένους ότι ορίστηκε ως τόπος οριστικής διαμονής τους το αρμενικό χωριό Μπικρ, που ήταν έρημο, γιατί οι 500 οικογένειές του σφαγιάστηκαν ένα χρόνο νωρίτερα. "Το κλίμα του χωριού", γράφει η Τατιάνα Γκρίτση - Μιλλιέξ, "δε μας φάνηκε καλό, γιατί το νερό ήτανε γλυφό κι άνοστο και δεν μπορούσαν να το πούν ούτε και οι άρρωστοι με τα καμμένα χείλια του πυρετού τους. Όμως η ανάγκη να είμαστε όλοι μαζί, κοντά κοντά, για ν' αντικρίζουμε τη μοίρα, μας έκανε να κατοικήσουμε όλοι στο Πικρ, στο Πικρ που στάθηκε το απέραντο νεκροταφείο χιλιάδων χριστιανών, στο Πικρ που σαν το συλλογιστούμε βλέπουμε έναν τεράστιο ξύλινο σταυρό, στο Πικρ που αφήσαμε ό,τι είχαμε πιο αγαπημένο, πατεράδες γέροντες και τρυφερά παιδιά, τις μάνες μας και τις γυναίκες μας".

Έτσι άρχισε η τραγωδία του Πικρ: "Δίχως νερά, μέσα σ' αυτήν την διαρκή ακαθαρσία, όλοι είμαστε γιομάτοι ψείρα, κι αυτοί οι προεστοί και οι πιο καθαροί από μας, δεν μπορούσαν να εξαλείψουνε τη φοβερή τούτη πληγή. Έτσι, με τον συνωστισμό, με τη βρώμα, με την ψείρα, ετοιμάσαμε τις φοβερές επιδημίες που δεν αργήσανε να χτυπήσουνε την πόρτα μας. Πρώτη η δυσεντερία, έπειτα ο τύφος, στο τέλος η πανούκλα. Ο λευκός θάνατος που είχανε τόσο καλά ετοιμάσει οι Τούρκοι έπαιρνε κι έπαιρνε καθημερινά δεκάδες δεκάδες χριστιανούς.

Μέσα στα σπίτια ζούσανε οι άνθρωποι μαζί με τους νεκρούς, κι ήτανε πιο ευτυχισμένοι κείνοι που είχανε κλείσει τα μάτια από τους αποθαμένους ζωντανούς.

Τρεις μήνες είχανε περάσει από την μαύρη ώρα που μπήκαμε στο Πικρ, έμπαινε ο Μάρτης μήνας κι από τις 13 χιλιάδες που είχαμε ξεκινήσει, δεν μένανε πια παρά 800, αδύναμοι κι ανίκανοι για κάθε δουλειά. Από τους 800 που σωθήκανε οι 300 ήτανε αστοί, οι άλλοι χωρικοί...".

"Το τι υποφέραμε", γράφει ο Γ. Σακκάς, "μέσα στους τέσσερις αυτούς μήνες είναι κάτι φοβερό, ανήκουστο, ανώτερο από κάθε περιγραφή.

Η τετράμηνη αυτή περίοδος υπήρξε η σκοτεινότερη και απαισιότερη της μακραίωνης ζωής μας στην Τουρκία. Εκείνο που εκ των υστέρων διαπιστώσαμε ήταν ότι η συμφορά μας είχε πάρει τεράστιες διαστάσεις και ότι ο θάνατος αποδεκάτισε και ερήμωσε κυριολεκτικά τις τάξεις των ατυχών εκείνων οικογενειών, που εγκαταστάθηκαν κυρίως στο Μπικρ και στο Κόλισαρ.

Είδα, όπως εξακριβώθηκε κι αργότερα, μέσα στο συνταρακτικό εκείνο σάλο να σβήνουν και να εκριζώνονται ολόκληρες οικογένειες.

Είδαν πολλά τα μάτια μας. Είδαν περιστάσεις που η θύμησή των γεννά το δέος και συνταράζει βαθιά την ψυχή μας. Είδαμε, ζήσαμε και υποφέραμε τη φρικτή δοκιμασία περιστατικών, που και τώρα, ακόμη, όταν τα φέρουμε στο νου μας, μας φαίνονται τόσο απίθανα και τόσο απίστευτα, που πολλές φορές διερωτώμεθα αν όλα αυτά δεν ήσαν εξημμένης φαντασίας πλάσματα ή αληθινά γεγονότα. Επί τέσσερες μήνες ζούσαμε μέσα στο σπαραγμό και στην ατέλειωτη τραγωδία μας, μόνιμα συντροφιασμένοι με το θάνατο.

Παρέθεσα συνειδητά τις μαρτυρίες δύο ανθρώπων από την πολύπαθη Τρίπολη που έζησαν το μαρτύριο της πορείας προς το θάνατο και περιέγραψαν με το δικό τους ξεχωριστό τρόπο το ολοκαύτωμα της Τρίπολης και των χωριών της. Ευτύχησα να γνωρίσω πολύ καλά τον Γεώργιο Σακκά, τα καλοκαίρια που μέναμε μαζί στην Παναγία Σουμελά. Ήταν ένας μικρός Μακρυγιάννης. Τίμιος και αντικειμενικός. Δε θυμάται μόνο τους άγριους τσέτες, τους φανατισμένους μουσουλμάνους, τους αδίστακτους Τούρκους αξιωματικούς και στρατιώτες αλλά και τους ευγενικούς μουσουλμάνους συγχωριανούς του, που συμμερίζονταν τον πόνο τους, τους συμπαραστάθηκαν, όσο μπορούσαν, αγοράζοντας σε λογικές και όχι ευκαιριακές τιμές τις ούτως ή άλλως χαμένες περιουσίες τους.

Ο Ανανίας Νικολαΐδης, στρατιώτης του οθωμανικού στρατού, που έζησε από κοντά το δράμα των Ελλήνων συμπατριωτών του, προσπάθησε να αποδώσει ποιητικά την κόλαση των πρώτων ημερών μετά την κατάληψη του Ανατολικού Πόντου. Ο έμμετρος επικός του λόγος δε ανταποκρίνεται πλήρως στη λεπτομερή αφήγηση των ιστορικών γεγονότων που καταγράφει στο δεκαεξασέλιδο έργο του. Στον πρόλογό του διευκρινίζει ότι "σκοπός του παρόντος πονήματος είναι η απλή μόνον παράσταση μιας εικόνας των ανηκούστων βιαιοπραγιών, ύβρεων, ατιμώσεων, φόνων και λεηλασιών των κατά τον Πανευρωπαϊκόν πόλεμον γενομένων υπό των αιμοβόρων Τούρκων εις τα της Αργυρουπόλεως τμήματα Τζιζέρε και Κιουρτούν...

ΣΥΝΑΝΤΗΣΗ ΕΚΛΕΚΤΩΝ ΦΙΛΩΝ ΤΗΣ ΛΕΣΧΗΣ

Συνέχεια από την 1η σελίδα

Κωνσταντίνος Καμπουριδης και συνταξιούχος ιατρός, ο πρώην πρόεδρος της Ευξείνου Λέσχης Βέροιας και μέλος της ΔΥΣΗΠΕ και της ΠΟΕ Χαράλαμπος Καπουρτίδης, ο Νικόλαος Τουμπουλιδης πρόεδρος της Ευξείνου Λέσχης Βέροιας, η Δώρα Μπαλτατζίδου αντιδήμαρχος οικονομικών του δήμου Νάουσας και πρώην πρόεδρος του συλλόγου της Μιέζας καθώς και πρώην μέλος του διοικητικού συμβουλίου της Παμποντιακής Ομοσπονδίας Ελλάδος, ο Σπύρος Θεοδωρίδης Α' αντιπρόεδρος της Λέσχης, ο Σπύρος Σάρρας πρώην αντιπρόεδρος της Λέσχης, ο Αρχιμήδης Ιντζεβίδης πρώην Ταμίας και επίτιμο μέλος της Λέσχης, ο Λάζαρος Πουλασουχίδης μέλος της Λέσχης και βεβαίως ο Νίκος Κωστογλίδης με την λύρα του.

Αφού η μεγάλη παρέα απόλαυσε τα υπέροχα εδέσματα της ταβέρνας και συζήτησε τα τρέχοντα θέματα που αφορούν τον ποντιακό χώρο ξεκίνησε ένα μοναδικό παρακάθ που μας ταξίδευσε στον αλησμόνητο Πόντο.

Η λύρα και τα δίστιχα κράτησαν τους παρευρισκόμενους σε κέφι όλο το απόγευμα αλλά η μεγάλη παρέα αποχώρησε με ευχές για τον 15 Αύγουστο και καλό υπόλοιπο καλοκαιριού, με την υπόσχεση να το ξανακάνουν το συντομότερο.